Kela|Fpa

Toimeentulotuki uudistuu 2026

Lainmuutoksen tavoitteet

- Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan toimeentulotukeen tehdään uudistus vuonna 2026.
- Uudistuksen tavoitteena on vähentää pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta ja selkiyttää toimeentulotuen roolia viimesijaisena tukena niille, jotka eivät itse kykene turvaamaan omaa ihmisarvoisen elämän edellyttämää toimeentuloa.
- Toisaalta uudistuksen tavoitteena on kasvattaa työllisyyttä ja vahvistaa julkista taloutta.
- Toimeentulotukimenoihin haetaan 70 miljoonan euron säästöjä.
- Uudistus tuli voimaan 1.2.2026

Kela|Fpa

Pääkohdat uudistuksesta 1/3

- **Ensisijaisten tukien hakematta jättäminen** tuli perusteeksi alentaa perusosaa. Toimeentulotuen perusosaa alennetaan 50 %, jos asiakas ei kuukauden sisällä hänelle annetusta kehotuksesta huolimatta hae niitä ensisijaisia tukia, joihin hänellä todennäköisesti on oikeus.
- **Kokoaikatyön hakemisvelvollisuuden laiminlyönti**. Jos asiakas ei kehotuksesta huolimatta ilmoittaudu kuukauden sisällä työllisyyspalveluihin kokoaikatyön hakijaksi, Kela alentaa toimeentulotuen perusosaa 50 %.
- **Työvoimapoliittisesti moitittava menettely** (karenssi ja työssäolovelvoite taikka alle 25-vuotiaan rajoite) ja sen mukainen työttömyystuen menetys voi johtaa perusosan alentamiseen ensimmäisen kuukauden osalta 20 % ja sen jälkeen 40 %. Työttömyystuen sanktioita ei siis korvata enää täysimääräisesti toimeentulotuesta.
- **Kotoutumissuunnitelman laiminlyönti** ja sen mukainen työttömyystuen menetys voi johtaa perusosan alentamiseen 20 %.
- Samalla laista poistettiin Kelan velvollisuus ohjata asiakas perusosan alentamistilanteissa sosiaalihuoltolain mukaiseen palvelutarpeen arviointiin sekä antaa tieto perusosan alentamisen päätöksestä.

Kela|Fpa

Pääkohdat uudistuksesta 2/3

- **Perusosaa leikataan täysi-ikäisiltä.** Toimeentulotuen perusosaa leikataan kaikilta 18-vuotta täyttäneiltä 2-3 %.
- **150 e/kk ansiotulovähennys poistetaan** eli ansiotulot vaikuttavat jatkossa tukeen täysimääräisesti. Myös avustukset huomioidaan jatkossa täysimääräisinä.
- **Toimeentulotuessa huomioon otettavia terveydenhuoltomenoja** voidaan joiltain osin arvioida aiempaa tiukemmin.
- **Asumisnormeihin tulee uusi laskentatapa**. Asumisnormien määrittelytapa muuttuu vuoden 2027 alusta. Asumisnormit voivat jatkossa siis myös laskea.
- **Asumismenot tietyissä tilanteissa suoraan vuokranantajalle**. Jatkossa toimeentulotuen osuus asunnon vuokrasta maksetaan aina suoraan vuokranantajalle, jos asunnon vuokravakuus on myönnetty osana perustoimeentulotukea. Tämä koskee myös asiakkaita, joille vuokravakuus on myönnetty ennen lainmuutosta.

Kela|Fpa

Pääkohdat uudistuksesta 3/3

- **Päätökset voidaan tehdä kuukautta pidemmälle ajalle**. Toimeentulotuki voidaan tarpeen mukaan myöntää, maksaa tai hylätä kuukautta lyhyemmältä tai pidemmältä ajalta. Jos tuki hylätään pidemmältä ajalta, asiakkaalla aina oikeus hakea tukea uudelleen.
- **Toimeentulotuki voidaan myös lakkauttaa** esimerkiksi niissä tilanteissa, joissa toimeentulotukea saava asiakas muuttaa ulkomaille, työllistyy tai menehtyy.
- **Tietopyynnöt rahalaitoksille ilman erillistä päätöstä**. Kela voi jatkossa saada rahalaitoksilta toimeentulotuen ratkaisemisen kannalta välttämättömiä tietoja, jos riittäviä tietoja ja selvityksiä ei saada muutoin ja on perusteltua syytä epäillä asiakkaan antamien tietojen riittävyyttä tai luotettavuutta. Pyyntö rahalaitoksille voitaisiin tehdä vastaisuudessa ilman, että siitä tarvittaisiin lainvoimaista päätöstä. Asiakkaalle kuitenkin on annettava tieto asiasta.
- **Henkilöllinen soveltamisala tarkentuu.** Toimeentulotuki myönnetään Suomessa vakinaisesti oleskelevalle hakijalle tai perheelle. Oleskelun tosiasiallinen luonne on jatkossakin selvitettävä yksilöllisesti jokaisen hakijan kohdalla. Jos oleskeluun vaaditaan täysi-ikäiseltä oleskelulupa, niin sen on oltava voimassa.

Kela|Fpa

Uudistuksen keskeinen menetelmä: Perusosan alentaminen

Kela|Fpa

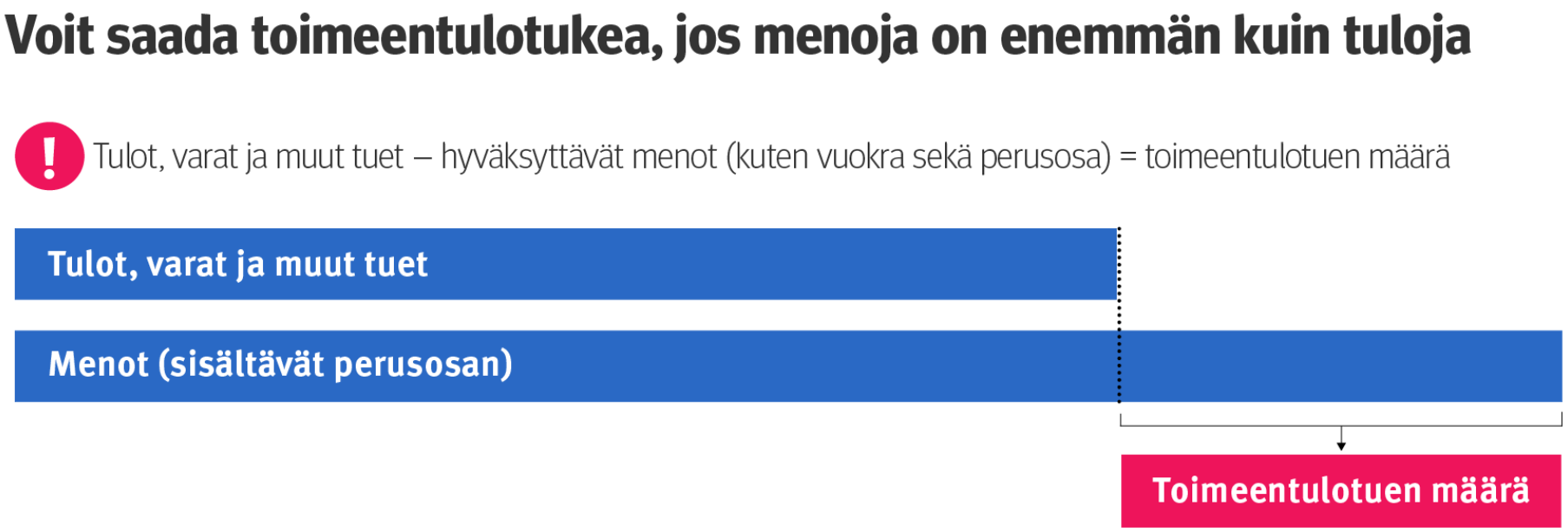
Mikä on perusosa?

- Perusosa on laskennallinen summa niistä välttämättömistä menoista, jotka kuuluvat jokapäiväiseen elämään (esim. ruoka ja vaatteet).
- **Perusosa kuuluu toimeentulotuen laskelmassa siis menojen puolelle**. Perusosan lisäksi toimeentulotukea voi saada muihin perusmenoihin, kuten asumismenoihin.
- Jos hyväksyttäviä menoja on enemmän kuin tuloja ja varoja, toimeentulotukea maksetaan sen verran, mitä jää jäljelle, kun menoista vähennetään tulot.
- Jokaiselle perheenjäsenelle kuuluu oma perusosansa. Perusosan määrä yksin asuvalle on 578,43 e/kk ajalla 1.3.-31.12.2026.
- Lue lisää perusosasta (kela.fi)

Kela|Fpa

Näin toimeentulotuen määrä lasketaan

- Toimeentulotuen määrä saadaan laskemalla yhteen kaikki tulot, varat ja muut tuet ja sitten vähentämällä niistä toimeentulotuessa hyväksyttävät menot.
- Lue lisää: Mihin menoihin voi saada toimeentulotukea? (kela.fi)

Grafiikka: Kela

Kela|Fpa

Perusosan alentamisen prosessi 1.2.2026 alkaen

Asiakas ei ole esimerkiksi ilmoittautunut työttömäksi kokoaikatyön hakijaksi työllisyyspalveluihin ja hakenut työttömyysetuutta ja hänelle kuuluvia muita tukia, kuten asumistukea.

Ensin Kela ohjaa asiakkaan **ilmoittautumaan työllisyyspalveluihin** sekä **hakemaan kokoaikatyötä** ja hänelle kuuluvat **ensisijaiset tuet** 1 kk määräajassa.

Jos **asiakas ei toimi kehotuksen mukaisesti määräajassa, perusosaa alennetaan 50 %** siihen saakka, että hän ilmoittautuu työllisyyspalveluihin ja hakee hänelle kuuluvat ensisijaiset tuet.

Kun **asiakas ilmoittautuu työllisyyspalveluihin** ja **hakee hänelle kuuluvat ensisijaiset tuet, perusosaa ei enää alenneta**.

Jos asiakas kuitenkin **menettää myöhemmin oikeutensa työttömyystukeen** karenssin, työssäolovelvoitteen taikka alle 25-vuotiaan rajoitteen vuoksi, perusosaa alennetaan eli **toimeentulotuesta ei enää korvata täysimääräisesti työttömyystuen menetystä**.

Kela varmistaa perusosan alentamisen edellytykset ensin. Asiakas voi ottaa kantaa perusosan alentamiseen aina ennen alentamista. Hyvinvointialue voi antaa perusosan alentamisen harkintaa varten tietoja asiakkaan tilanteesta. Perusosaa ei alenneta, jos se on kohtuutonta tai vaarantaisi välttämättömän toimeentulon.

Kohtuullisuusharkinta ja kuuleminen säilyvät

- Kun Kela harkitsee perusosan alentamista ensimmäisen kerran, Kela kuulee asiakasta. Asiakkaalle varataan mahdollisuus antaa selvitys niistä syistä, joiden vuoksi perusosaa ei pitäisi alentaa tai se olisi kohtuutonta.
- Alentaminen voidaan tehdä vain, jos se ei vaaranna ihmisarvoisen elämän edellyttämän turvan mukaista välttämätöntä toimeentuloa eikä alentamista voida pitää muutenkaan kohtuuttomana.
- Alentaminen vaikuttaa vain sen henkilön perusosaan, joka ei ole hakenut kokoaika-työtä ja hänelle kuuluvia muita tukia.

Perusosan alentamisen prosessista

- Kela päättää perusosan alentamisesta kirjallisessa menettelyssä kuukausi kerrallaan.
- Kun Kela harkitsee perusosan alentamista ensimmäisen kerran, Kela kuulee asiakasta.
  - Kun kyse on työvoimapoliittisesta laiminlyönnistä, joka aiheuttaa työttömyystuen menettämisen, kuuleminen on mahdollista tehdä jo silloin, kun Kela saa työvoimaviranomaiselta tiedon asiakkaalle tehdystä selvityspyynnöstä.
  - Kun kyse on työnhakijaksi ilmoittautumisen laiminlyönnistä, Kela kuulee asiakasta antaessaan tälle kehotuksen ja määräajan ilmoittautua työnhakijaksi.
- Varsinainen päätös perusosan alentamisesta voidaan tehdä sen jälkeen, kun Kela on varmistanut alentamisen edellytykset.
- Jos perusosan alentaminen jatkuu ensimmäisen kuukauden jälkeen samalla perusteella ja samansuuruisena kuin aiemmin, asiakkaalle voidaan erikseen varata mahdollisuus uuden selvityksen antamiseen vain silloin, jos ilmenee syitä, joiden perusteella asiakkaan uutta kuulemista voidaan pitää tarpeellisena.
- Ohjaus hyvinvointialueelle palvelutarpeen arviointiin poistetaan. Samalla poistuu Kelan velvollisuus luovuttaa tieto perustoimeentulotuen alentamispäätöksestä hyvinvointialueelle.

Kela|Fpa

Täysi ja -50 % alennettu perusosa e/kk

Hakija tai perheenjäsen	Täysi perusosa	Alennettu perusosa -50 %
Yksin asuva	578,43	289,22
Yhteistaloudessa asuva	497,45	248,73
Yksinhuoltaja	665,19	332,60
Vanhempiensa luova asuva	422,25	211,13

Alentaminen vaikuttaa vain sen henkilön perusosaan, joka ei ole esimeriksi hakenut kokoaikatyötä ja hänelle kuuluvia muita tukia.
Taulukon luvut ovat voimassa 1.3.-31.12.2026.

Täysi ja -20 ja -40% alennettu perusosa e/kk

Hakija tai perheenjäsen	Täysi perusosa	Alennettu perusosa -20 %	Alennettu perusosa -40 %
Yksin asuva	578,43	462,74	347,06
Yhteistaloudessa asuva	497,45	397,96	298,47
Yksinhuoltaja	665,19	532,15	399,11
Vanhempiensa luova asuva	422,25	337,80	253,35

Alentaminen vaikuttaa vain sen henkilön perusosaan, joka on esimerkiksi menettänyt oikeutensa työttömyystukeen karenssin johdosta. Taulukon luvut ovat voimassa 1.3.-31.12.2026.

Kela|Fpa

Esimerkki: Näin perusosan alentaminen vaikuttaa Jannen tukeen

- Janne on työtön. Hänellä ei ole tuloja.
- Janne asuu yksin Helsingissä. Jannen vuokra on 700 e/kk.

Jannen tilanne	Seuraus	Jannelle maksetaan
Janne on hakenut vain toimeentulotukea	Kela kehottaa hakemaan muut tuet 1 kuukauden sisällä.	Toimeentulotukea 1 kuukauden ajan 1 300 e/kk
Janne ei hae muita tukia, vaikka Kela kehottaa.	Toimeentulotuen perusosaa (600 e/kk) alennetaan 50 %.	Toimeentulotukea 1 000 e/kk eli **300 e/kk vähemmän!**
Janne hakee myös muut hänelle kuuluvat tuet eli työttömyystuen ja asumistuen.	Perusosaa ei alenneta.	Tukia yhteensä 1 300 e/kk

Grafiikka: Kela

Kela|Fpa

Työmäärä, tiedontarpeet ja asiakasohjaus

Kela|Fpa

Arvioita asiakasmääristä hallituksen esityksessä

Tulottomat asiakkaat (ei veronalaisia tuloja)

- n. **33 000 henkilöä**
- Ohjaus hakemaan ensisijaisia etuuksia ja kokopäivätyötä
- 1 kk määräaika, jonka jälkeen perusosan alentaminen 50 %:lla

Alle 30 h/vko työskentelevät ja ilman opintoetuutta opiskelevat

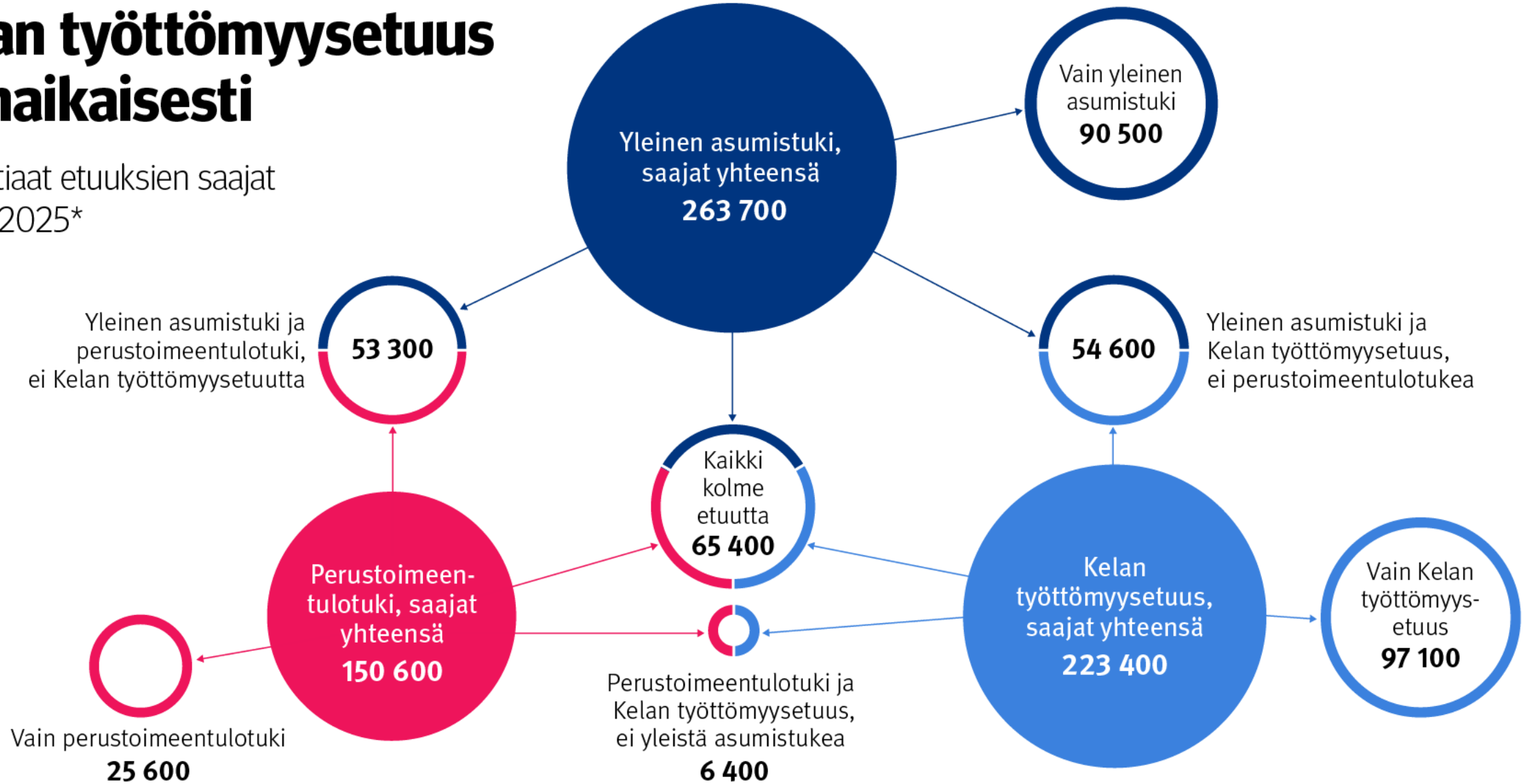
- n. **34 000 henkilöä**
- Ohjaus hakemaan ensisijaisia etuuksia ja kokopäivätyötä
- 1 kk määräaika, jonka jälkeen perusosan alentaminen 50 %:lla

Työttömyystuen menetys työvoimapoliittisen velvoitteen laiminlyönnin vuoksi

- n. **39 000 henkilöä**
- Perusosan alentaminen ensin 20 %:lla
- Jos asiakas on menettänyt työttömyystukioikeutensa yli 30 päiväksi, toisesta kuukaudesta eteenpäin perusosan alentaminen 40 %:lla.

Toimeentulotuki, asumistuki ja Kelan työttömyysetuus samanaikaisesti

18–64-vuotiaat etuuksien saajat lokakuussa 2025*

*Saanut jotain kolmesta etuudesta. Perustoimeentulotuen ja yleisen asumistuen saajiksi huomioitu hakijat ja heidän puolisonsa.

Grafiikka: Kela

Tietotarpeet ja tulevat raportit

- Kelan tilastotietokanta Kelastoon on koottu keskeinen tilastotieto Kelan hoitamasta sosiaaliturvasta, kuten työttömyystuesta ja toimeentulotuesta. Kelastossa voit tehdä raportteja haluamillasi valinnoilla.
- Osa raporteista on saatavilla myös avoimena datana, katso Avoimen datan aineistot aiheittain.
- Kela alkaa julkaista tilastotietoja perusosan alentamisesta lain tullessa voimaan. Linkit raportteihin päivitetään tähän.
- Kela.fin Tietotarjottimelle ollaan myös rakentamassa uutta Työllisyyden tilannekuva -palvelua.
  - Ensimmäinen versio valmistuu alkuvuonna 2026, ja se sisältää saaja- ja maksutietoja ammatillisesta kuntoutuksesta, kuntoutusrahasta ja työttömyysturvan kuntarahoituksesta sekä ratkaisutietoja Kelan työkyvyttömyyseläkkeistä.
  - Toiseen versioon lisätään saaja- ja maksutietoja sairauspäivärahoista ja työttömyysturvasta.

Asiakasohjaus ja viestintä

- Kela alkaa ohjata asiakkaita hakemaan ensisijaisia tukia ja ilmoittautumaan kokoaikatyön hakijaksi jo marraskuussa 2025.
- **Tavoitteena on, että asiakkaat ohjautuvat ajoissa selvittämään ja hakemaan ensisijaiset tuet sekä ilmoittautumaan kokoaikatyön hakijaksi, välttäen perusosan alentamisen.**
  - Jatkossa toimeentulotuki ei enää korvaa työttömyystuen sanktion johdosta seurannutta työttömyystuen menetystä täysimääräisesti.
- Ohjausta tehdään Kelassa sekä asiakaspalvelussa että ratkaisutyön puolella.
- Viestintä tukee asiakasohjausta eri kanavissa.
  - Asiakkaita ohjataan esimerkiksi kela.fissä www.kela.fi/ensisijaiset-tuet, tiedotteilla sekä infolehtisellä. Infolehtinen sisältää selkeyttäviä visualisointeja, ja se toteutetaan useilla kielillä. Kelan esitteet ja infolehtiset: www.kela.fi/esitteet.
  - Kumppanit voivat hyödyntää näitä materiaaleja omassa asiakastyössään.

Kela|Fpa

Kiitos!

